

МАЙ 1 - ТАЙБЫҢ, КҮШ-АЖЫМ,

БЕШ ЧЫЛДЫҢ МУРНАКЧЫЛАРЫ

Кызылда дааранылга фабрикасынын даараныкчысы комсомолчу И. К. МОНГУШ.

Танды районда «Революциянын чалбыны» совхозтун хоймузу, Тыва АССР-нин алдарлыг малчыны Н. П. САФОНОВ.

«Тыва нобаль» комбинаттын гидростроительствосунун аппаратчысы Е. В. РОМАНЕНКО.

Товра-Хемниң септелге-тузуг участогунун баянчы-бетонщикчи Н. Д. ХУНА

Каа-Хем районда «Енисей» совхозтун саякчысы К. М. ИРГИТ

Кызыл районда «Мек-Тей» совхозтун куш амааччысы П. А. ШАЛУНОВ

Совет кижилер ухут байырлардын болгаш чутула бо-душуктарыны куш-ажылы чедикшилер-биле демде-дээр чагай чачмадыт. Барым-Хемниң амааччы чоннары ону беш чылдыг үшкү — шалычы чылдыгы. Май 1-ниң байрамдык база-ла боттарының төлөнтүр ажил-херектери-биле демдегел турар.

СЭКП ТК-ның декабрь (1977 ч.) Пленумунун шийирлеринге болгаш 1977 чылда социалисттик чарышты кал-бартыр дутайында СЭКП ТК-ның, СССР-ның Министрлер Чөвүделениниң, ВЦСПС-тин болгаш ВЛКСМ ТК-ның Чага-зынга харым кылдыр шалычы чылдыг бири кварталын районун улетур, тузуг, ко-доо ажил-агый амааччыларын чедикшилер дооскан. Куш-ажылы коллектив бүү-дүде чаа-чаа эгелешкен, индустрия хуш бүрдүрүтү-түшү, чарышты темпине бо хушперде улам бедивашпаан.

Билангыч малчылар орту-дуга чарышты дөштүг орта-наастаанынын түнеленде олар бири кварталда улу чедикшилерни чедип алган. Оларнын күнөштининин ажил-ажылында амааччы ажил-агыйлар бири кварталда ку-рунеге сүт садар планын 122,4 хуу, эътине — 113,6 хуу күүсеткен. Эрткен чылдын ол-да үезинге болаарга бири кварталда сүт бүдүрерин 21,9 хуу, эътине — 3,6 хуу өстүргөн.

Республиканың аар улет-пүрүдү баштайгызым — Тыва-

ның даг-лыгу арылгар В. И. Ленин атыг комбинатынын коллективин, дугары 741 кө-жүп чоруур мехколхозанын тузугуларын, Ак-Довурантын улетур бүдүрүлгелер комби-наттын, хаб болгаш сүт за-водтарынын коллективтери планыг оналдаларын ажал-күүседип, шудурга ажилдаан. Бири кварталда социали-сттик ажилдарын чоруткан. Чаш хурагаларын бүрүп кам-галал алдырыга ол улуз идик-лиг болган.

Мад ажилдыга эки көргү-зүлгери «Хемчик», «Шек-спар» совхозтар чедип алган. Ол ажил-агыйларын Сут-Ка-жаа, Ийгалка СБФ-лери ку-рунеге хой сүтү саткан. «Шекспар» совхозтун Биче-адап турар бис.

Шалычы чылдыг чагай дүжүдү дөштү демсед калбар-ган. Көдө ажил-агый тахи-казы болгаш үрезин чогуур өйүндө белеттенген. Меха-низаторларнын докуларга ажилдарында болгаш чурт-таарында, дыштарында таа-рымчалыг байдаларын тургу-зар, оларнын ортузунга ча-адап турар бис.

Бистиң мурунуста шийт-ширлең чогуур айтырлар өвөш эвес. Ажил-агыйлар-нын штына специализация кошок. Мал болгаш чер ажилынын продуктулуу чам-дык ажил-агыйларда чамыс. Бар курамырлар болгаш ар-галар иранта чедир ажил-а-тынмай турар. Моңо жу-рунда чамдык коллективтер планыг оналдаларын күү-септи шывайын турар.

Район шалычы чылда кү-жөштинин ажилда нег-гээр социалисттик хушперде-ри алган. Курунеге 2000 то-на эътти, 1040 тонна сүтү, 193 тонна дүштү район садар. Төрүүр чүс башка оналштыр 85 хурагалын, 80 бызааны камгала алдыр. 150 муң тонна даг-дүтүп арылгар, 7 млн. 600 муң туубуну бүдүрер. Көдө ажил-агый, улетур, тузуг болгаш уаус ажил-агыйнын өсе-даа алдырынын тала-зы-биле районун алган соци-алисттик хушпердегер беди.

Ол бүтүп чедикшилер күүсөдери улуз куш — со-циалисттик чарыш болур. Ону улам неперелдиг, дөштүг кылдыр ортенистастымаан, районун коммунисттерин, ажилчы чоннарын кижэ бүдүрүшү харысалгазын бедилеринче салдыган соруд-галарын күүсөдир дөштү олар-нын күжүг мобилизацияри-не парти организациаларын-нын организаци болгаш по-литиктиг ажилын улазырар бис.

Ш. КУУЛАР, СЭКП Барым-Хемниң рай-комунун бири секретары.

Хову-Аксында «Тыва нобаль» комбинатында мурнакчы бригада

БҮЗҮРЭЛДИГ БАЗЫМ-БИЛЕ

Тейде хойжу бригаданы (бри-гаданы К. Ооржак) районун хойжу бригадаларынын ара-зында чарышты тилеги бо-луп, төрүүр чүс хойжа-ла 102 хурагалын менди камгалап алган. Бо португалык бригада-нын хойжауары улам бедил-дери — төрүүр чүс хойжа оналштыр 107 хурагалын алы-чкерин хушперде. Ол минан «Хемчик» совхозтун № 1 хой-жу бригаданы (бригаданы Х. Сарыгал) баа хушперде амыр күүсөдип, бедик көр-гүзүлгелер ажилдаан.

Хойжулар Ооржак Датнаа, Соия Биче-оол, Ооржак Ча-лык-оол, Ооржак Демир-Ма-дыр, Ооржак Өрге, Монгуш Шыдыра, саякчылар Сары-гал Караг, Александр Сары-гал, Саяк Коң-кыс, Александр Хертек, Светлана Күжүгет олар ишкан чыл бүрдү бедик көргүзүлгелер ажилдап келген мурнакчыларын бо бай-ырларда оза чоргаарал-биле

баштап совет аныктарын мурунча сорудгаларын тол-дурган. Көдө ажил-агыйнын улам хөгжүдөр талазы-биле кийгырыг биске оза хама-лыгалыг. «Көдө ажил-агый-ны хөгжүдөрүнүн болгаш интенсификациянын, чер болгаш мал ажилынын про-дуктуларын бүдүрерин тыгж-кауделеринин сорудгаларын шийттирлээр дөштү улам улуг көрүлүшкүнүг демсеки-ринче, партианың аграр поли-тиказынын салдары-биле совет көзөлдө шынар талазы-биле болуп турар улуг чаа-рылгаларын эң илпектиг кир-жикчилер болтурнече ком-сомолчуларын болгаш анык-тарын партиа кийгырып тур» — деп ыла чуталаан. ВЛКСМ-нин XVIII съездинге эш Л. И. Брежнев чутаа-зы болгаш партианын ол кий-гырым биске зайгыны про-грамма болур. «Сельхозтех-ника» Бин-Хем салбырынын чоллачылары Тыва АССР-нин көдө ажил-агыйыга эрежек чутула машина-техниканы, чедикшиликтерин, тузуг ма-терияларын өстүртүрүр. Бистиң бригаданын кижиги-нери анаа кирип, республи-канын улам ылай хөгжүдө-лөтү улуун кириштин тур-рарлар.

БИРГИ ЧЕРДЕ

дип, ону ВЛКСМ-нин XVIII съездинге болгаш бүгү зе-легейин ажилчы чоннарын-нын эң-сеткил каттыштырыл-ганын хуш — Майнын Бир-ге турскааттым.

БАЙЫРЛАДЫҢ ИНТЕРВЬЮЗУ

Республиканың уаус ажил-агыйында, культура тургузушкунуна Май му-рунун куш-ажылы, сеткил-сатыш кодрүзүшүнү кайгамчы бедик. Байыраага утуштур болуун бола-ларын, ажил-херектерин башка, Маадыр не, культура ажилдарымыз чуталап турар.

СЕТКИЛ ХАНЫШКЫН

Бо чылдын Май байыралдын Тыванын башкылары озагай сеткил ханышкыны-биле ут-куш турар. Школа болгаш уаус өредилге коллективте-ринин ажил-чорудулганын баш-кыларын Бүгү-эилде съез-дин төлөнтүг утузурунче улаган. Башкыларын Бүгү-рөспия съездин мырмын чорота чаа эртен. Ол улуз ху-раалга киргизир аас-көккө ме-дөо база таварышкан. Ылчын-ган съез дутайында кам-сөс сөгүлөсөн ийик мен.

БОТТАНДЫРЫП КИРИПТИВИС

СССР Конституциязынын 41 чүтүдүнде «СССР ха-маатылар дыштарын эреж-лиг. — А ол ишкан культу-ра-чырылдык ажилын өкшө-жилер талазы-биле чурттап турар чедикши аайы-биле дыштарында таарымчалыг байдаларын тургузары-биле хандыгырар дөштү.

БАЙЫРЛАДЫҢ ИНТЕРВЬЮЗУ

Республиканың уаус ажил-агыйында, культура тургузушкунуна Май му-рунун куш-ажылы, сеткил-сатыш кодрүзүшүнү кайгамчы бедик. Байыраага утуштур болуун бола-ларын, ажил-херектерин башка, Маадыр не, культура ажилдарымыз чуталап турар.

СЕТКИЛ ХАНЫШКЫН

Бо чылдын Май байыралдын Тыванын башкылары озагай сеткил ханышкыны-биле ут-куш турар. Школа болгаш уаус өредилге коллективте-ринин ажил-чорудулганын баш-кыларын Бүгү-эилде съез-дин төлөнтүг утузурунче улаган. Башкыларын Бүгү-рөспия съездин мырмын чорота чаа эртен. Ол улуз ху-раалга киргизир аас-көккө ме-дөо база таварышкан. Ылчын-ган съез дутайында кам-сөс сөгүлөсөн ийик мен.

БОТТАНДЫРЫП КИРИПТИВИС

СССР Конституциязынын 41 чүтүдүнде «СССР ха-маатылар дыштарын эреж-лиг. — А ол ишкан культу-ра-чырылдык ажилын өкшө-жилер талазы-биле чурттап турар чедикши аайы-биле дыштарында таарымчалыг байдаларын тургузары-биле хандыгырар дөштү.

ИЕНИҢ ӨӨРҮШКҮЗҮ

Төрөөн Тываымын баа-бир ыраккы булузу — Мого-Биреде ажилдап, чурттап турар бис. Чүдө Монгуш-Тай-га районун эвес, республика-нын бүгү районнарынчын чурткычылгач чедилериде дөштү бистиңде амдырал байла, өстүрүшүгү. Урууларымыз асыл-садтан эгелешти төлөнтүг кижизинтирин, ажилчы-лар совхозтун экономиказын улам быжыглар, бай-шынар амдырал дөштү, ажил-агый-нын ылаш-бүрү алдырында чамдык — хойу, хойу — чагды-ым дөштү бир денниг ажилдан турар.

Мөңү урууларым шуту он-кижи. Коммунист парти-аның Совет чаланын кижэ дөштү сатыш салымшынын атызында олар аас-кежиниң өлүк турлар. Боттарымыз малчынын, нийтинин малын шагыны дөштү эргилденде менди ажаап кадагалар, се-миз күштүг болдулар дөштү күшүрүстү, биливисти хар-амнамай ажилдап кездэ-ди.

ДАН ХАЯАЗЫНДА

цев болаан. К-701-ниң ча-мынга чедө берген. Ылаа бир-ле кижэ чүшүтүнгөн турган. Борис Дагба ол эсе-кери каян.

дан турган. Ынаар-ла бир ийгалак ховуда тракторлар-нык дилрелин дымшалар. Мекеегейин ат-сурагыл Он-гар-Ховузу бо. Оон эртенги мркымын күчүлүг К-700-тер-ниң даап-пимизи үрөкөн. Көдөр чыкпак патче бойлуп

бис. Ийн элчег-биле ажил-лап турар. Ам барып чөмө-нүр деп тур бис.

К-700-терниң даап-пимизи үрөкөн. Көдөр чыкпак патче бойлуп

